

PIELĘGNIARSTWO

KIERUNKOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Ogólne efekty uczenia się

Dyplom licencjata pielęgniarstwa uzyskuje absolwent studiów pierwszego stopnia na kierunku pielęgniarstwo, który:

1) W zakresie wiedzy zna i rozumie:

- a) rozwój, budowę i funkcje organizmu człowieka w warunkach prawidłowych i patologicznych;
- b) etiologię, patomechanizm, objawy kliniczne, przebieg i sposoby postępowania diagnostycznego i terapeutycznego w wybranych jednostkach chorobowych;
- c) uwarunkowania i mechanizmy funkcjonowania człowieka zdrowego i chorego;
- d) system opieki zdrowotnej w Rzeczypospolitej Polskiej i wybranych państwach członkowskich Unii Europejskiej;
- e) zasady promocji zdrowia i profilaktyki chorób;
- f) modele opieki pielęgniarstwa nad osobą zdrową, chorą, z niepełnosprawnością i umierającą;
- g) etyczne, społeczne i prawne uwarunkowania wykonywania zawodu pielęgniarki.

2) W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- a) udzielać świadczeń w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki chorób;
- b) udzielać pierwszej pomocy i podejmować działania ratownicze w ramach resuscytacji krążeniowo-oddechowej;
- c) rozpoznawać problemy zdrowotne i określać priorytety w opiece pielęgniarstwa;
- d) samodzielnie organizować, planować i sprawować całościową i zindywidualizowaną opiekę pielęgniarstwa nad osobą chorą, z niepełnosprawnością i umierającą, wykorzystując wskazania aktualnej wiedzy medycznej;
- e) samodzielnie udzielać świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych (w zakresie określonym w przepisach);
- f) decydować o rodzaju i zakresie świadczeń opiekuńczo-pielęgnacyjnych;
- g) współpracować z rodziną lub opiekunem pacjenta w realizacji ustalonych celów opieki pielęgniarstwa oraz prowadzonych działań edukacyjnych;
- h) przeprowadzać badanie podmiotowe i przedmiotowe w celu postawienia diagnozy pielęgniarstwa;
- i) wystawiać recepty na leki, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wyroby medyczne, niezbędne do kontynuacji leczenia w ramach realizacji zleceń lekarskich;
- j) dokonywać analizy jakości opieki pielęgniarstwa;
- k) organizować pracę własną i podległego personelu oraz współpracować w zespołach opieki zdrowotnej.

3) W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- a) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;
- b) przestrzegania praw pacjenta;
- c) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;

- d) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;
- e) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;
- f) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;
- g) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.

Szczegółowe efekty kształcenia

GRUPA A - NAUKI PODSTAWOWE

Przedmioty realizowane w grupie A: Anatomia, Fizjologia, Patologia, Genetyka, Biochemia i biofizyka, Mikrobiologia i parazytologia, Farmakologia, Radiologia

---

W I E D Z A

w zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

A.W1.	budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym (kończyny górna i dolna, klatka piersiowa, brzuch, miednica, grzbiet, szyja, głowa) i czynnościowym (układ kostno-stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ oddechowy, układ pokarmowy, układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy, narządy zmysłów, powłoka wspólna);
A.W2.	neurohormonalną regulację procesów fizjologicznych i elektrofizjologicznych zachodzących w organizmie;
A.W3.	udział układów i narządów organizmu w utrzymaniu jego homeostazy;
A.W4.	fizjologię poszczególnych układów i narządów organizmu;
A.W5.	podstawy działania układów regulacji (homeostaza) oraz rolę sprzężenia zwrotnego dodatniego i ujemnego;
A.W6.	podstawowe pojęcia z zakresu patologii ogólnej i patologii poszczególnych układów organizmu;
A.W7.	wybrane zagadnienia z zakresu patologii narządowej układu krążenia, układu oddechowego, układu trawiennego, układu hormonalnego, układu metabolicznego, układu moczowo-płciowego i układu nerwowego;
A.W8.	czynniki chorobotwórcze zewnętrzne i wewnętrzne, modyfikowalne i niemodyfikowalne;
A.W9.	uwarunkowania genetyczne grup krwi człowieka oraz konfliktu serologicznego w układzie Rh;
A.W10.	problematykę chorób uwarunkowanych genetycznie;
A.W11.	budowę chromosomów i molekularne podłoże mutagenyzy;
A.W12.	zasady dziedziczenia różnej liczby cech, dziedziczenia cech ilościowych, niezależnego dziedziczenia cech i dziedziczenia pozajądrowej informacji genetycznej;
A.W13.	podstawy fizykochemiczne działania zmysłów wykorzystujących fizyczne nośniki informacji (fale dźwiękowe i elektromagnetyczne);
A.W14.	witaminy, aminokwasy, nukleozydy, monosacharydy, kwasy karboksylowe i ich pochodne, wchodzące w skład makrocząsteczek obecnych w komórkach, macierzy zewnątrzkomórkowej i płynach ustrojowych;
A.W15.	mechanizmy regulacji i biofizyczne podstawy funkcjonowania metabolizmu w organizmie;
A.W16.	wpływ na organizm czynników zewnętrznych, takich jak temperatura,

---

	grawitacja, ciśnienie, pole elektromagnetyczne oraz promieniowanie jonizujące;
A.W17.	klasyfikację drobnoustrojów z uwzględnieniem mikroorganizmów chorobotwórczych i obecnych w mikrobiocie fizjologicznej człowieka;
A.W18.	podstawowe pojęcia z zakresu mikrobiologii i parazytologii oraz metody stosowane w diagnostyce mikrobiologicznej;
A.W19.	poszczególne grupy środków leczniczych, główne mechanizmy ich działania i powodowane przez nie przemiany w ustroju i działania uboczne;
A.W20.	podstawowe zasady farmakoterapii;
A.W21.	poszczególne grupy leków, substancje czynne zawarte w lekach, zastosowanie leków oraz postacie i drogi ich podawania;
A.W22.	wpływ procesów chorobowych na metabolizm i eliminację leków;
A.W23.	ważniejsze działania niepożądane leków, w tym wynikające z ich interakcji, i procedurę zgłaszania działań niepożądanych leków;
A.W24.	zasady wystawiania recept w ramach realizacji zleceń lekarskich;
A.W25.	zasady leczenia krwią i środkami krwiozastępczymi;
A.W26.	metody obrazowania i zasady przeprowadzania obrazowania tymi metodami oraz zasady ochrony radiologicznej;

UMIĘJĘTNOŚCI

w zakresie umiejętności absolwent potrafi:

A.U1.	posługiwać się w praktyce mianownictwem anatomicznym oraz wykorzystywać znajomość topografii narządów ciała ludzkiego;
A.U2.	łączyć obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby, wywiadem i wynikami badań diagnostycznych;
A.U3.	szacować ryzyko ujawnienia się danej choroby w oparciu o zasady dziedziczenia i wpływ czynników środowiskowych;
A.U4.	wykorzystywać uwarunkowania chorób genetycznych w profilaktyce chorób;
A.U5.	współuczestniczyć w doborze metod diagnostycznych w poszczególnych stanach klinicznych z wykorzystaniem wiedzy z zakresu biochemii i biofizyki;
A.U6.	rozpoznawać najczęściej spotykane pasożyty człowieka na podstawie ich budowy, cykli życiowych oraz wywoływanych przez nie objawów chorobowych;
A.U7.	szacować niebezpieczeństwo toksykologiczne w określonych grupach wiekowych oraz różnych stanach klinicznych;
A.U8.	posługiwać się informatorami farmaceutycznymi i bazami danych o produktach leczniczych;
A.U9.	wystawiać recepty na leki niezbędne do kontynuacji leczenia w ramach realizacji zleceń lekarskich;
A.U10.	przygotowywać zapis form recepturowych substancji leczniczych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego zleconych przez lekarza;
A.U11.	stosować zasady ochrony radiologicznej;

GRUPA B - NAUKI SPOŁECZNE I HUMANISTYCZNE

Przedmioty realizowane w grupie B: Psychologia, Socjologia, Pedagogika, Prawo medyczne, Zdrowie publiczne, Język angielski

---

W I E D Z A

w zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

B.W1.	psychologiczne podstawy rozwoju człowieka, jego zachowania prawidłowe i zaburzone;
B.W2.	zna problematykę relacji człowiek - środowisko społeczne i mechanizmy funkcjonowania człowieka w sytuacjach trudnych;
B.W3.	etapy rozwoju psychicznego człowieka i występujące na tych etapach prawidłowości;
B.W4.	pojęcie emocji i motywacji oraz zaburzenia osobowościowe;
B.W5.	istotę, strukturę i zjawiska zachodzące w procesie przekazywania i wymiany informacji oraz modele i style komunikacji interpersonalnej;
B.W6.	techniki redukowania lęku, metody relaksacji oraz mechanizmy powstawania i zapobiegania zespołowi wypalenia zawodowego;
B.W7.	pojęcia oraz zasady funkcjonowania grupy, organizacji, instytucji, populacji, społeczności i ekosystemu;
B.W8.	wybrane obszary odrębności kulturowych i religijnych;
B.W9.	zakres interakcji społecznej i proces socjalizacji oraz działanie lokalnych społeczności i ekosystemu;
B.W10.	pojęcia dewiacji i zaburzenia, ze szczególnym uwzględnieniem patologii dziecięcej;
B.W11.	zjawisko dyskryminacji społecznej, kulturowej, etnicznej oraz ze względu na płeć;
B.W12.	podstawowe pojęcia i zagadnienia z zakresu pedagogiki jako nauki stosowanej i procesu wychowania w aspekcie zjawiska społecznego (chorowania, zdrowienia, hospitalizacji, umierania);
B.W13.	problematykę procesu kształcenia w ujęciu edukacji zdrowotnej;
B.W14.	metodykę edukacji zdrowotnej dzieci, młodzieży i dorosłych;
B.W15.	podstawowe pojęcia z zakresu prawa i rolę prawa w życiu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem praw człowieka i prawa pracy;
B.W16.	podstawowe regulacje prawne z zakresu ubezpieczeń zdrowotnych obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz wybrane trendy w polityce ochrony zdrowia w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach członkowskich Unii Europejskiej;
B.W17.	podstawy prawne wykonywania zawodu pielęgniarki, w tym prawa i obowiązki pielęgniarki, organizację i zadania samorządu zawodowego pielęgniarek i położnych oraz prawa i obowiązki jego członków;

B.W18.	zasady odpowiedzialności karnej, cywilnej, pracowniczej i zawodowej związanej z wykonywaniem zawodu pielęgniarki;
B.W19.	prawa człowieka, prawa dziecka i prawa pacjenta;
B.W20.	zadania z zakresu zdrowia publicznego;
B.W21.	kulturowe, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania zdrowia publicznego;
B.W22.	podstawowe pojęcia dotyczące zdrowia i choroby;
B.W23.	istotę profilaktyki i prewencji chorób;
B.W24.	zasady funkcjonowania rynku usług medycznych w Rzeczypospolitej Polskiej i wybranych państwach członkowskich Unii Europejskiej;
B.W25.	swoiste zagrożenia zdrowotne występujące w środowisku zamieszkania, edukacji i pracy;
B.W26.	międzynarodowe klasyfikacje statystyczne, w tym chorób i problemów zdrowotnych (ICD-10), procedur medycznych (ICD-9) oraz funkcjonowania, niepełnosprawności i zdrowia (ICF);

UMIEJĘTNOŚCI

w zakresie umiejętności absolwent potrafi:

B.U1.	rozpoznawać zachowania prawidłowe, zaburzone i patologiczne;
B.U2.	oceniać wpływ choroby i hospitalizacji na stan fizyczny i psychiczny człowieka;
B.U3.	oceniać funkcjonowanie człowieka w sytuacjach trudnych (stres, frustracja, konflikt, trauma, żałoba) oraz przedstawiać elementarne formy pomocy psychologicznej;
B.U4.	identyfikować błędy i bariery w procesie komunikowania się
B.U5.	wykorzystywać techniki komunikacji werbalnej i pozawerbalnej w opiece pielęgniarskiej;
B.U6.	tworzyć warunki do prawidłowej komunikacji z pacjentem i członkami zespołu opieki;
B.U7.	wskazywać i stosować właściwe techniki redukcji lęku i metody relaksacyjne;
B.U8.	stosować mechanizmy zapobiegania zespołowi wypalenia zawodowego;
B.U9.	proponować działania zapobiegające dyskryminacji i rasizmowi oraz dewiacjom i patologiom wśród dzieci i młodzieży;
B.U10.	rozpoznawać potrzeby edukacyjne w grupach odbiorców usług pielęgniarskich;
B.U11.	opracowywać programy edukacyjne w zakresie działań prozdrowotnych dla różnych grup odbiorców;
B.U12.	stosować przepisy prawa dotyczące praktyki zawodowej pielęgniarki;

B.U13.	oceniać światowe trendy dotyczące ochrony zdrowia w aspekcie najnowszych danych epidemiologicznych i demograficznych;
B.U14.	analizować i oceniać funkcjonowanie różnych systemów opieki medycznej oraz identyfikować źródła ich finansowania;
B.U15.	stosować międzynarodowe klasyfikacje statystyczne, w tym chorób i problemów zdrowotnych (ICD-10), procedur medycznych (ICD-9) oraz funkcjonowania niepełnosprawności i zdrowia (ICF);
B.U16.	analizować piśmiennictwo medyczne w języku angielskim;
B.U17.	porozumiewać się w języku angielskim na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

GRUPA C - NAUKI W ZAKRESIE PODSTAW OPIEKI PIELĘGNIARSKIEJ

Przedmioty realizowane w grupie C: Podstawy pielęgniarstwa, Etyka zawodu pielęgniarki, Promocja zdrowia, Podstawowa opieka zdrowotna, Dietetyka, Organizacja pracy pielęgniarskiej, Badanie fizykalne, Zakażenia szpitalne, System informacji w ochronie zdrowia, Zajęcia fakultatywne do wyboru: Język migowy lub współpraca w zespołach opieki zdrowotnej

---

W I E D Z A

w zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

C.W1.	uwarunkowania rozwoju pielęgniarstwa na tle transformacji opieki pielęgniarskiej i profesjonalizacji współczesnego pielęgniarstwa;
C.W2.	pojęcie pielęgnowania, w tym wspierania, pomagania i towarzyszenia;
C.W3.	funkcje i zadania zawodowe pielęgniarki oraz rolę pacjenta w procesie realizacji opieki pielęgniarskiej;
C.W4.	proces pielęgnowania (istota, etapy, zasady) i <i>primary nursing</i> (istota, odrębności) oraz wpływ pielęgnowania tradycyjnego na funkcjonowanie praktyki pielęgniarskiej;
C.W5.	klasyfikacje diagnoz i praktyk pielęgniarskich;
C.W6.	istotę opieki pielęgniarskiej opartej o wybrane założenia teoretyczne (Florence Nightingale, Virginia Henderson, Dorothea Orem, Callista Roy, Betty Neumann);
C.W7.	istotę, cel, wskazania, przeciwwskazania, powikłania, obowiązujące zasady i technikę wykonywania podstawowych czynności pielęgniarskich, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych;
C.W8.	zadania pielęgniarki w opiece nad pacjentem zdrowym, zagrożonym chorobą, chorym i o niepomyślnym rokowaniu;
C.W9.	zakres i charakter opieki pielęgniarskiej w wybranych stanach pacjenta, sytuacjach klinicznych, w deficycie samoopieki, zaburzonym komforcie, zaburzonej sferze psychoruchowej;
C.W10.	zakres opieki pielęgniarskiej i interwencji pielęgniarskich w wybranych diagnozach pielęgniarskich;
C.W11.	udział pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym w procesie promowania zdrowia, profilaktyki, diagnozowania, leczenia i rehabilitacji;
C.W12.	przedmiot etyki ogólnej i zawodowej;
C.W13.	istotę podejmowania decyzji etycznych i rozwiązywania dylematów moralnych w pracy pielęgniarki;
C.W14.	problematykę etyki normatywnej, w tym aksjologii wartości, powinności i sprawności moralnych istotnych w pracy pielęgniarki;
C.W15.	kodeks etyki zawodowej pielęgniarki i położnej;
C.W16.	zasady promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej;

C.W17.	zasady konstruowania programów promocji zdrowia;
C.W18.	strategie promocji zdrowia o zasięgu lokalnym, krajowym i światowym;
C.W19.	organizację i funkcjonowanie podstawowej opieki zdrowotnej w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach, z uwzględnieniem zadań pielęgniarki i innych pracowników systemu ochrony zdrowia;
C.W20.	warunki realizacji i zasady finansowania świadczeń pielęgniarskich w podstawowej opiece zdrowotnej;
C.W21.	metody oceny środowiska nauczania i wychowania w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych dzieci i młodzieży;
C.W22.	zapotrzebowanie organizmu na składniki pokarmowe;
C.W23.	zasady żywienia osób zdrowych i chorych w różnym wieku oraz żywienia dojelitowego i pozajelitowego;
C.W24.	zasady leczenia dietetycznego i powikłania dietoterapii;
C.W25.	rodzaje i zastosowanie środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego;
C.W26.	pojęcie stanowiska pracy, zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności;
C.W27.	przepisy prawa dotyczące czasu pracy, pracy zmianowej, rozkładu czasu pracy i obciążenia na stanowiskach pielęgniarskich;
C.W28.	podstawowe metody organizacji opieki pielęgniarskiej i ich znaczenie dla jakości tej opieki;
C.W29.	etapy planowania pracy własnej i podległego personelu;
C.W30.	możliwości planowania kariery zawodowej i uwarunkowania własnego rozwoju zawodowego;
C.W31.	problematykę jakości w opiece zdrowotnej;
C.W32.	pojęcie i zasady prowadzenia badania podmiotowego i jego dokumentowania;
C.W33.	metody i techniki kompleksowego badania przedmiotowego;
C.W34.	znaczenie wyników badania podmiotowego i przedmiotowego w formułowaniu oceny stanu zdrowia pacjenta dla potrzeb opieki pielęgniarskiej;
C.W35.	sposoby przeprowadzania badania fizykalnego z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności;
C.W36.	pojęcie zakażeń związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, w tym zakażeń szpitalnych, z uwzględnieniem źródeł i rezerwuaru drobnoustrojów w środowisku pozaszpitalnym i szpitalnym, w tym dróg ich szerzenia;
C.W37.	sposoby kontroli szerzenia się, zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych;

C.W38.	mechanizm i sposoby postępowania w zakażeniu krwi, zakażeniu ogólnoustrojowym, szpitalnym zapaleniu płuc, zakażeniu dróg moczowych i zakażeniu miejsca operowanego;
C.W39.	zasady budowy i funkcjonowania Systemu Informacji Medycznej (SIM), dziedzinowych systemów teleinformatycznych oraz rejestrów medycznych, a także zasady ich współdziałania;
C.W40.	metody, narzędzia i techniki pozyskiwania danych;
C.W41.	podstawy języka migowego, znaki daktylograficzne i ideograficzne, w zakresie niezbędnym do gromadzenia informacji o sytuacji zdrowotnej pacjenta;
C.W42.	zasady komunikowania się z pacjentem niesłyszącym;
C.W43.	priorytety pracy zespołowej i czynniki wpływające na efektywność pracy zespołu;
C.W44.	znaczenie motywacji członków zespołu dla jakości i efektywności pracy;
C.W45.	rolę przywództwa i style zarządzania w pracy zespołowej oraz ich wady i zalety;
C.W46.	proces podejmowania decyzji w zespole;
C.W47.	metody samooceny pracy zespołu;
C.W48.	czynniki zakłócające pracę zespołową i metody rozwiązywania konfliktów w zespole

UMIĘJĘTNOŚCI

w zakresie umiejętności absolwent potrafi:

C.U1.	stosować wybraną metodę pielęgnowania w opiece nad pacjentem;
C.U2.	gromadzić informacje metodą wywiadu, obserwacji, pomiarów, badania przedmiotowego, analizy dokumentacji w celu rozpoznawania stanu zdrowia pacjenta i sformułowania diagnozy pielęgniarskiej
C.U3.	ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej oraz realizować ją wspólnie z pacjentem i jego rodziną;
C.U4.	monitorować stan zdrowia pacjenta podczas pobytu w szpitalu lub innych jednostkach organizacyjnych systemu ochrony zdrowia;
C.U5.	dokonywać bieżącej i końcowej oceny stanu zdrowia pacjenta i podejmowanych działań pielęgniarskich;
C.U6.	wykonywać testy diagnostyczne dla oznaczenia ciał ketonowych i glukozy we krwi i w moczu oraz cholesterolu we krwi oraz inne testy paskowe;
C.U7.	przewodzić, dokumentować i oceniać bilans płynów pacjenta;
C.U8.	wykonywać pomiar temperatury ciała, tętna, oddechu, ciśnienia tętniczego krwi, ośrodkowego ciśnienia żylnego, obwodów, saturacji, szczytowego

	przepływu wydechowego oraz pomiary antropometryczne (pomiar masy ciała, wzrostu, wskaźnika BMI, wskaźników dystrybucji tkanki tłuszczowej: WHR, WHtR, grubości fałdów skórno-tłuszczowych);
C.U9.	pobierać materiał do badań laboratoryjnych i mikrobiologicznych oraz asystować lekarzowi przy badaniach diagnostycznych;
C.U10.	stosować zabiegi przeciwwzapalne;
C.U11.	przechowywać i przygotowywać leki zgodnie z obowiązującymi standardami;
C.U12.	podawać pacjentowi leki różnymi drogami, zgodnie z pisemnym zleceniem lekarza lub zgodnie z posiadanymi kompetencjami oraz obliczać dawki leków;
C.U13.	wykonywać szczepienia przeciw grypie, WZW i tężcowi;
C.U14.	wykonywać płukanie jamy ustnej, gardła, oka, ucha, żołądka, pęcherza moczowego, przetoki jelitowej i rany;
C.U15.	zakładać i usuwać cewnik z żył obwodowych, wykonywać kroplowe wlewy dożylnie oraz monitorować i pielęgnować miejsce wkłucia obwodowego, wkłucia centralnego i portu naczyniowego;
C.U16.	wykorzystywać dostępne metody karmienia pacjenta (doustnie, przez zgłębnik, przetoki odżywcze);
C.U17.	przemieszczać i pozycjonować pacjenta z wykorzystaniem różnych technik i metod;
C.U18.	wykonywać gimnastykę oddechową i drenaż ułożeniowy, odśluzowywanie dróg oddechowych i inhalacje;
C.U19.	wykonywać nacieranie, oklepywanie, ćwiczenia czynne i bierne;
C.U20.	wykonywać zabiegi higieniczne;
C.U21.	pielęgnować skórę i jej wytwory oraz błony śluzowe z zastosowaniem środków farmakologicznych i materiałów medycznych, w tym stosować kąpiele lecznicze;
C.U22.	oceniać ryzyko rozwoju odleżyn i stosować działania profilaktyczne;
C.U23.	wykonywać zabiegi doodbytnicze;
C.U24.	zakładać cewnik do pęcherza moczowego, monitorować diurezę i usuwać cewnik;
C.U25.	zakładać zgłębnik do żołądka oraz monitorować i usuwać zgłębnik;
C.U26.	prowadzić dokumentację medyczną oraz posługiwać się nią;
C.U27.	rozwiązywać dylematy etyczne i moralne w praktyce pielęgniarskiej;
C.U28.	oceniać potencjał zdrowotny pacjenta i jego rodziny z wykorzystaniem skal, siatek i pomiarów;
C.U29.	rozpoznawać uwarunkowania zachowań zdrowotnych pacjenta i czynniki ryzyka chorób wynikających ze stylu życia;
C.U30.	dobierać metody i formy profilaktyki i prewencji chorób oraz kształtować zachowania zdrowotne różnych grup społecznych;

C.U31.	uczyć pacjenta samokontroli stanu zdrowia;
C.U32.	opracowywać i wdrażać indywidualne programy promocji zdrowia pacjentów, rodzin i grup społecznych;
C.U33.	realizować świadczenia zdrowotne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej;
C.U34.	oceniać środowisko zamieszkania, nauczania i wychowania oraz pracy w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych;
C.U35.	oceniać stan odżywienia organizmu z wykorzystaniem metod antropometrycznych, biochemicznych i badania podmiotowego oraz prowadzić poradnictwo w zakresie żywienia;
C.U36.	stosować diety terapeutyczne w wybranych schorzeniach;
C.U37.	dobierać środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wystawiać na nie recepty w ramach realizacji zleceń lekarskich oraz udzielać informacji na temat ich stosowania
C.U38.	podjmować decyzje dotyczące doboru metod pracy oraz współpracy w zespole;
C.U39.	monitorować zagrożenia w pracy pielęgniarki i czynniki sprzyjające występowaniu chorób zawodowych oraz wypadków przy pracy;
C.U40.	współuczestniczyć w opracowaniu standardów i procedur praktyki pielęgniarskiej oraz monitorować jakość opieki pielęgniarskiej;
C.U41.	nadzorować i oceniać pracę podległego personelu;
C.U42.	planować własny rozwój zawodowy i rozwijać umiejętności aktywnego poszukiwania pracy;
C.U43.	przeprowadzać badanie podmiotowe pacjenta, analizować i interpretować jego wyniki;
C.U44.	rozpoznawać i interpretować podstawowe odrębności w badaniu dziecka i osoby dorosłej, w tym osoby w podeszłym wieku;
C.U45.	wykorzystywać techniki badania fizykalnego do oceny fizjologicznych i patologicznych funkcji skóry, zmysłów, głowy, klatki piersiowej, gruczołów piersiowych, jamy brzusznej, narządów płciowych, układu sercowo-naczyniowego, układu oddechowego, obwodowego układu krążenia, układu mięśniowo-szkieletowego i układu nerwowego oraz dokumentować wyniki badania fizykalnego i wykorzystywać je do oceny stanu zdrowia pacjenta;
C.U46.	przeprowadzać kompleksowe badanie podmiotowe i przedmiotowe pacjenta, dokumentować wyniki badania oraz dokonywać ich analizy dla potrzeb opieki pielęgniarskiej;
C.U47.	przeprowadzać badanie fizykalne z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności;
C.U48.	wdrażać standardy postępowania zapobiegającego zakażeniom szpitalnym;
C.U49.	stosować środki ochrony własnej, pacjentów i współpracowników przed zakażeniami;

C.U50.	interpretować i stosować założenia funkcjonalne systemu
C.U51.	posługiwać się w praktyce dokumentacją medyczną oraz przestrzegać zasad bezpieczeństwa i poufności informacji medycznej oraz prawa ochrony własności intelektualnej;
C.U52.	posługiwać się znakami języka migowego i innymi sposobami oraz środkami komunikowania się w opiece nad pacjentem z uszkodzonym słuchem;
C.U53.	analizować korzyści wynikające z pracy zespołowej;
C.U54.	korzystać z wybranych modeli organizowania pracy własnej i zespołu;
C.U55.	wskazywać sposoby rozwiązywania problemów członków zespołu;
C.U56.	planować pracę zespołu i motywować członków zespołu do pracy;
C.U57.	identyfikować czynniki zakłócające pracę zespołu i wskazywać sposoby zwiększenia efektywności w pracy zespołowej;

GRUPA D - NAUKI W ZAKRESIE OPIEKI SPECJALISTYCZNEJ

Przedmioty realizowane w grupie D: Choroby wewnętrzne i pielęgniarstwo internistyczne, Pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne, Chirurgia i pielęgniarstwo chirurgiczne, Położnictwo, ginekologia i pielęgniarstwo położniczo-ginekologiczne, Psychiatria i pielęgniarstwo psychiatryczne, Anestezjologia i pielęgniarstwo w zagrożeniu życia, Pielęgniarstwo w opiece długoterminowej, Podstawy rehabilitacji, Neurologia i pielęgniarstwo neurologiczne, Geriatria i pielęgniarstwo geriatryczne, Opieka paliatywna, Podstawy ratownictwa medycznego, Badania naukowe w pielęgniarstwie, Seminarium dyplomowe

---

W I E D Z A

w zakresie wiedzy student zna i rozumie:

D.W1.	czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;
D.W2.	etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarzkiej nad pacjentami w wybranych chorobach;
D.W3.	zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej;
D.W4.	rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia;
D.W5.	zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;
D.W6.	właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;
D.W7.	standardy i procedury pielęgniarzkie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;
D.W8.	reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację;
D.W9.	proces starzenia się w aspekcie biologicznym, psychologicznym, społecznym i ekonomicznym;
D.W10.	zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym);
D.W11.	etiopatogenezę najczęstszych schorzeń wieku podeszłego;
D.W12.	narzędzia i skale oceny wsparcia osób starszych i ich rodzin oraz zasady ich aktywizacji;
D.W13.	patofizjologię, objawy kliniczne, przebieg, leczenie i rokowanie chorób wieku rozwojowego: układu oddechowego, układu krążenia, układu nerwowego, dróg

---

	moczowych, układu pokarmowego oraz chorób endokrynologicznych, metabolicznych, alergicznych i krwi;
D.W14.	patofizjologię, objawy kliniczne chorób i stanów zagrożenia życia noworodka, w tym wcześniaka oraz podstawy opieki pielęgniarskiej w tym zakresie;
D.W15.	cel i zasady opieki prekoncepcyjnej oraz zasady planowania opieki nad kobietą w ciąży fizjologicznej;
D.W16.	okresy porodu fizjologicznego i zasady opieki nad kobietą w okresie połogu;
D.W17.	etiopatogenezę schorzeń ginekologicznych;
D.W18.	metody, techniki i narzędzia oceny stanu świadomości i przytomności;
D.W19.	etiopatogenezę i objawy kliniczne podstawowych zaburzeń psychicznych;
D.W20.	zasady obowiązujące przy zastosowaniu przymusu bezpośredniego;
D.W21.	możliwości stosowania psychoterapii u pacjentów z zaburzeniami psychicznymi;
D.W22.	zasady żywienia pacjentów, z uwzględnieniem leczenia dietetycznego, wskazań przed- i pooperacyjnych według protokołu kompleksowej opieki okołoperacyjnej dla poprawy wyników leczenia (<i>Enhanced Recovery After Surgery, ERAS</i>);
D.W23.	czynniki zwiększające ryzyko okołoperacyjne;
D.W24.	zasady przygotowania pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie pilnym i planowym, w chirurgii jednego dnia oraz zasady opieki nad pacjentem po zabiegu operacyjnym w celu zapobiegania wczesnym i późnym powikłaniom;
D.W25.	zasady opieki nad pacjentem z przetoką jelitową i moczową;
D.W26.	podstawowe kierunki rehabilitacji leczniczej i zawodowej;
D.W27.	przebieg i sposoby postępowania rehabilitacyjnego w różnych chorobach;
D.W28.	standardy i procedury postępowania w stanach nagłych i zabiegach ratujących życie;
D.W29.	zasady obserwacji pacjenta po zabiegu operacyjnym, obejmującej monitorowanie w zakresie podstawowym i rozszerzonym;
D.W30.	metody znieczulenia i zasady opieki nad pacjentem po znieczuleniu;
D.W31.	patofizjologię i objawy kliniczne chorób stanowiących zagrożenie dla życia (niewydolność oddechowa, niewydolność krążenia, niewydolność układu nerwowego, wstrząs, sepsa);
D.W32.	metody i skale oceny bólu, poziomu sedacji oraz zaburzeń snu oraz stanów delirycznych u pacjentów w stanach zagrożenia życia;

D.W33.	metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie;
D.W34.	zasady profilaktyki powikłań związanych ze stosowaniem inwazyjnych technik diagnostycznych i terapeutycznych u pacjentów w stanie krytycznym;
D.W35.	zasady udzielania pierwszej pomocy i algorytmy postępowania resuscytacyjnego w zakresie podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (<i>Basic Life Support, BLS</i>) i zaawansowanego podtrzymywania życia (<i>Advanced Life Support, ALS</i>);
D.W36.	zasady organizacji i funkcjonowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne;
D.W37.	procedury zabezpieczenia medycznego w zdarzeniach masowych, katastrofach i innych sytuacjach szczególnych;
D.W38.	przedmiot, cel, obszar badań naukowych i paradygmaty pielęgniarstwa;
D.W39.	metody i techniki prowadzenia badań naukowych;
D.W40.	zasady etyki w prowadzeniu badań naukowych i podstawowe regulacje prawne z zakresu prawa autorskiego i prawa ochrony własności intelektualnej.
UMIĘJĘTNOŚCI	
w zakresie umiejętności absolwent potrafi:	
D.U1.	gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarstwa, ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażać interwencje pielęgniarstwa oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarstwa;
D.U2.	prowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień;
D.U3.	prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;
D.U4.	organizować izolację pacjentów z chorobą zakaźną w miejscach publicznych i w warunkach domowych;
D.U5.	oceniać rozwój psychofizyczny dziecka, wykonywać testy przesiewowe i wykrywać zaburzenia w rozwoju;
D.U6.	dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;
D.U7.	dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji;
D.U8.	rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych;
D.U9.	doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii;
D.U10.	wykonywać badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu;
D.U11.	modyfikować dawkę stałą insuliny szybko- i krótkodziałającej;

D.U12.	przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych;
D.U13.	wystawiać skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych;
D.U14.	przygotowywać zapisy form recepturowych substancji leczniczych w ramach kontynuacji leczenia;
D.U15.	dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;
D.U16.	uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;
D.U17.	prowadzić u osób dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywcza) oraz żywienie pozajelitowe;
D.U18.	rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;
D.U19.	pielęgnować pacjenta z przetoką jelitową oraz rurką intubacyjną i tracheotomijną;
D.U20.	prowadzić rozmowę terapeutyczną;
D.U21.	prowadzić rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej;
D.U22.	przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;
D.U23.	asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;
D.U24.	oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;
D.U25.	postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta;
D.U26.	przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;
D.U27.	udzielać pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia;
D.U28.	doraźnie unieruchamiać złamania kości, zwichnięcia i skręcenia oraz przygotowywać pacjenta do transportu;
D.U29.	doraźnie tamować krwawienia i krwotoki;
D.U30.	wykonywać podstawowe zabiegi resuscytacyjne u osób dorosłych i dzieci oraz stosować automatyczny defibrylator zewnętrzny (<i>Automated External Defibrillator</i> , AED) i bezprzyrządowe udrożnienie dróg oddechowych oraz przyrządowe udrażnianie dróg oddechowych z zastosowaniem dostępnych urządzeń nadgłośniowych;
D.U31.	krytycznie analizować publikowane wyniki badań naukowych;

D.U32. przeprowadzać badanie jakościowe, posługując się narzędziami badawczymi.

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

w zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do potrafi:

D.U33. kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;

D.U34. przestrzegania praw pacjenta;

D.U35. samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;

D.U36. ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;

D.U37. zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;

D.U38. przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;

D.U39. dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.
